

ECONOMIC POLICY FOR THE DEVELOPMENT OF WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IN GEORGIA

Copyright © 2026 the Author/s
Peer review method: Double-Blind
Accepted: April 22, 2026
Published: May 11, 2026
Original scientific article
DOI suffix: 10.36962/NEC21022026-83

Ketevan Balanchivadze

MA student at Ivane Javakhishvili Tbilisi State
University
<https://orcid.org/0009-0004-4670-5070>
Email: ketiqeti65@gmail.com

ABSTRACT

Research Objective: The contemporary global economy is characterized by dynamism and rapid development, in which entrepreneurship represents one of the key drivers of economic growth and structural transformation. For Georgia, the promotion of women's entrepreneurship acquires particular importance in the context of existing economic and geopolitical challenges. The aim of this study is to analyze the instruments, programs, and strategies that facilitate the development of women's entrepreneurship, including an assessment of initiatives implemented within the framework of state policy. The research examines the effectiveness and accessibility of existing financial, educational, and advisory support mechanisms, as well as identifies the structural, socio-cultural, and economic barriers faced by women entrepreneurs. In addition, the study reviews successful international experiences and explores the possibilities for their adaptation to Georgia's socio-economic context.

Methodological Approach: The study is based on the analysis of economic policy for the development of women's entrepreneurship in Georgia, including the examination of the legislative framework, state programs, and strategic documents, as well as a review of contemporary economic and gender-related research literature.

During the analysis, special attention is paid to key issues such as women's access to financial resources, the development of entrepreneurial education and skills, the economic aspects of gender inequality, the impact of social stereotypes on business activity, regional development characteristics, and the opportunities for inclusive economic growth.

The research applies descriptive and comparative analysis methods, the interpretation of statistical data, logical-analytical reasoning, and synthesis.

Main Findings and Practical Implications: The study shows that the economic policy for the development of women's entrepreneurship in Georgia has gradually progressed in recent years; however, a number of structural challenges still remain. Programs implemented by the public and private sectors contribute to women's economic participation, especially at the level of small and medium-sized enterprises.

The research findings represent an important resource for academic research and scholarly analysis, as well as for the formulation of economic policy and the development of strategic approaches to social development.

Keywords: Women's entrepreneurship; small and medium-sized enterprises; challenges; economic policy.

REFERENCES:

1. Erkomaishvili G. (2019). Rational Economic Policy: The Driving Force from Business Entrepreneurship to Social Entrepreneurship, Tbilisi, Universali Publishing House.
2. Feng, J., Ahmad, Z., & Zheng, W. (2023). Factors influencing women's entrepreneurial success: A multi-

analytical approach. *Frontiers in Psychology*. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1099760>.

3. Feng, J., Ahmad, Z., & Zheng, W. (2023). Factors influencing women's entrepreneurial success: A multi-analytical approach. *Frontiers in Psychology*. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1099760>.
4. S. Knox et al. (2025). Empowering women's en-

trepreneurship: An evidence synthesis of policy and practice in developing countries. International Journal of Entrepreneurship and Small Business. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/08985626.2025.2503145?needAccess=true>

5. Welter, F., & Smallbone. Institutional perspectives on entrepreneurial behavior in challenging environments. Journal of Small Business Management. <https://doi.org/10.1111/j.1540-627X.2010.00317.x> Uploaded December 29, 2010

6. Fetelava S. (2021), ECONOMIC POLICY ORDER IN GEORGIA, "THE NEW ECONOMIST", Tbilisi, Uploaded 11 April, 2021, <https://neweconomist.com.ge/media/documents/1-2021-15-22-slava.pdf>

7. N. Tatulashvili & M. Kharebashvili, Women's Economic Empowerment as an Important Component of Substantive Equality. (PDF – Tbilisi State University). <https://constcourt.ge/files/9/4%29%20Tandulashvili%2C%20Kharebashvili%20ENG.pdf>

8. Women's Entrepreneurship Policy (ICSB overview of global OECD policy insights). Uploaded October 13, 2022.

9. Okrotsvaridze L.(2023), New visions and approaches for the development of Georgia's economy, "THE NEW ECONOMIST", Tbilisi, Uploaded 31 March, 2023 https://neweconomist.com.ge/media/documents/01-2023_axali.pdf

10. World Bank. (2025). Empowering Women Tech Entrepreneurs in Georgia Unleashes Innovation. Uploaded March 3, 2025.

11. World Economic Forum. (2025). Global Gender Gap Report 2025. Retrieved from https://reports.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2025.pdf . Uploaded June, 2025

12. Parliament of Georgia. (2024). On the Approval of the State Concept for the Economic Empowerment of Women. Legislative Herald of Georgia. <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5755428?publication=0> Uploaded March 23, 2023

13. UN Women & ILO. (2023). National Assessment of Women's Entrepreneurship Development in Georgia. United Nations in Georgia. National Assessment of Women's Entrepreneurship Development in Georgia.

14. Progress Report of SME Development Strategy of Georgia – 2024, https://www.economy.ge/uploads/files/2017/ek_politika/sme_strategy/2024/progress_report_of_sme_development_strategy_of_georgia_2024_2.pdf Uploaded May, 2025

15. UN Women & ILO. (2023). Survey of Women Entrepreneurs in Georgia. United Nations in Georgia. <https://georgia.un.org/en/254720-survey-women-entrepreneurs-georgia> . Uploaded May 23, 2023

16. Vekua D. (2021), THE DIFFICULTIES AND PROSPECTS OF ATTRACTING VENTURE CAPITAL TO GEORGIA, "THE NEW ECONOMIST", Tbilisi, Uploaded 11 April, 2021 <https://neweconomist.com.ge/media/documents/3.%E1%83%95%E1%83%94%E1%83%99%E1%83%A3%E1%83%90.pdf>

17. World Economic Forum. (2025). Global Gender Gap Report 2025. Retrieved from https://reports.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2025.pdf. Uploaded June, 2025

18. OECD. (2024). Georgia: Small Business Act country profile: SME policy index (Women's entrepreneurship section). Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/sme-policy-index-eastern-partner-countries-2024_3197420e-en/full-report/component-18.html Uploaded December 13, 2023

ქალთა მენარმეობის განვითარების ეკონომიკური პოლიტიკა საქართველოში

ქეთევან ბალანჩივაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგისტრანტი

აბსტრაქტი

კვლევის მიზანი: თანამედროვე გლობალური ეკონომიკა ხასიათდება დინამიკურობითა და სწრაფი განვითარებით, სადაც მენარმეობა ეკონომიკური ზრდისა და სტრუქტურული ტრანსფორმაციის ერთ-ერთ მთავარ ფაქტორს წარმოადგენს. საქართველოსთვის ქალთა მენარმეობის მხარდაჭერა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს არსებული ეკონომიკური და გეოპოლიტიკური გამოწვევების პირობებში. კვლევის მიზანია ქალთა მენარმეობის განვითარების ხელშეწყობი ინსტრუმენტების, პროგრამებისა

საგანმანათლებლო, სოციალურ-კულტურულ, ინფრასტრუქტურულ, სამართლებრივ, ქსელურ და ფსიქოლოგიურ ფაქტორებს.

ფინანსურ რესურსებზე შეზღუდული წვდომა კვლავ რჩება ქალთა მენარმეობის განვითარების ერთ-ერთ უმთავრეს ბარიერად. ეს კი მოიცავს როგორც საბანკო სესხების მიღების სირთულეს, ასევე საინვესტიციო კაპიტალის სიმცირეს. ამასთან, ბიზნესის მართვის, ფინანსური დაგეგმვისა და მარკეტინგის სფეროში არსებული ცოდნისა და უნარების დეფიციტი, განსაკუთრებით რეგიონებში, მნიშვნელოვნად აფერხებს ქალთა მენარმეობის ზრდას და კონკურენტუნარიანობას.

სოციალური და კულტურული ნორმები, მათ შორის ტრადიციული გენდერული როლები და საოჯახო პასუხისმგებლობების არათანაბარი გადანაწილება, ზღუდავს ქალების დროსა და შესაძლებლობებს პროფესიული განვითარებისათვის. აღნიშნულს ემატება მენარმეობის სტერეოტიპული აღქმა, როგორც „მამაკაცური საქმიანობის“, რაც განსაკუთრებით მკაფიოდ ვლინდება რეგიონებში. დამატებით შემაფერხებელ ფაქტორებს წარმოადგენს ინფრასტრუქტურული და რეგულაციური ხარვეზები, როგორიცაა ციფრულ ინფრასტრუქტურაზე შეზღუდული წვდომა და ბაზრებიდან გეოგრაფიული იზოლაცია.

ქალ მენარმეთა შეზღუდული ჩართულობა პროფესიულ ქსელებში, ასევე მენტორობისა და იურიდიული მხარდაჭერის ნაკლებობა, უარყოფითად აისახება როგორც ახალი შესაძლებლობების ათვისებაზე, ისე ბიზნესის გრძელვადიანი მდგრადობის უზრუნველყოფაზე. ამ ფონზე სოციალური ზეწოლა ხშირად წარმოშობს ფსიქოლოგიურ ბარიერებს,

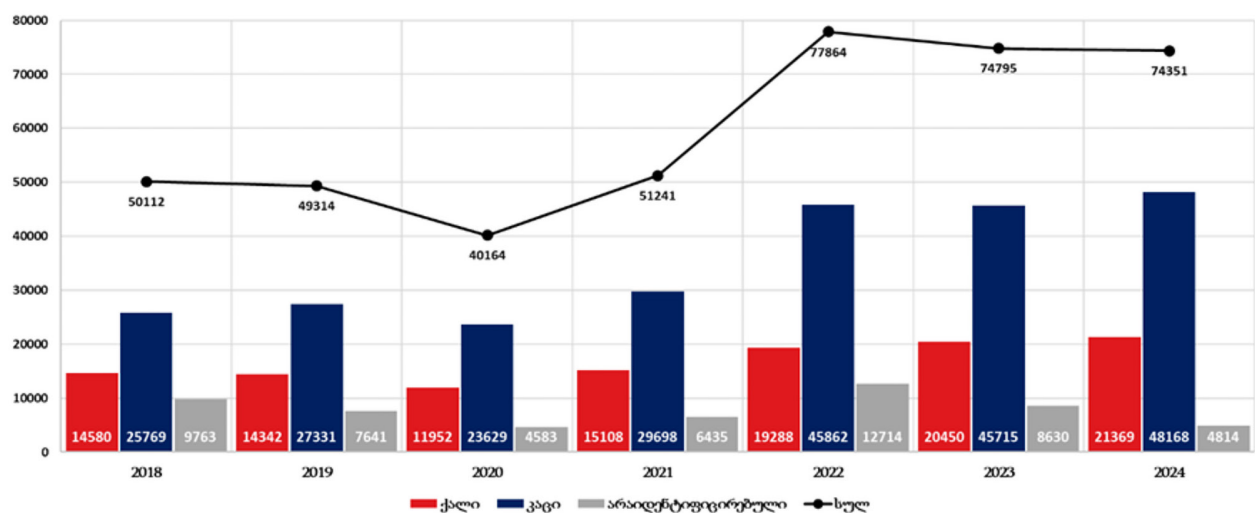
მათ შორის საკუთარი შესაძლებლობების დაბალ თვითშეფასებასა და მარცხის შიშს, რაც ზღუდავს რისკზე წასვლისა და ამბიციური ბიზნეს მოდელის არჩევის მზადყოფნას.

ქალთა მენარმეობის მხარდაჭერა თანამედროვე ეკონომიკური პოლიტიკის ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებად ითვლება, განსაკუთრებით განვითარებადი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში. საერთაშორისო გამოცდილება ცხადყოფს, რომ ქალთა ეკონომიკური ჩართულობის ზრდა ხელს უწყობს ინოვაციებს, დასაქმებასა და სოციალურ კეთილდღეობას. შესაბამისად, საქართველოში არსებული სისტემური ბარიერების შემცირება აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენს ქალთა ეკონომიკური პოტენციალის სრულფასოვანი რეალიზაციისთვის.

ქალთა მენარმეობის განვითარების ტენდენციები საქართველოში

მიუხედავად ბოლო წლებში ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების მიმართულებით განხორციელებული სახელმწიფო და კერძო ინიციატივებისა, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის 2018–2024 წლების მონაცემები მიუთითებს (იხ. დიაგრამა 1), რომ ქალებს მენარმეობის სფეროში კვლავ შედარებით მცირე წილი უკავიათ როგორც რეგისტრირებული საწარმოების რაოდენობით, ასევე მათ მიერ გენერირებული ეკონომიკური სარგებელით. აღნიშნული უთანასწორობა გავლენას ახდენს არა მხოლოდ სოციალურ სამართლიანობაზე, არამედ ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის ტემპების სრულფასოვან რეალიზებაზეც, რაც ქალ მენარმეებზე ორიენტირებული პოლიტიკისა და

დიაგრამა 1. რეგისტრირებულ ახალ საწარმოთა რაოდენობა მფლობელის სქესის მიხედვით (ერთეული)

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მხარდამჭერი მექანიზმების გაძლიერების აუცილებლობას უსვამს ხაზს.

საერთო ჯამში, წარმოდგენილი მონაცემები ადასტურებენ, რომ საქართველოში ქალთა ბიზნესაქტიუობა ზრდის ტენდენციით ხასიათდება და კრიზისული ვითარებების მიმართ მზარდ გამძლეობას ავლენს. თუმცა, არსებული პროგრესის მიუხედავად, ქალთა წილის სტრუქტურული ჩამორჩენა კვლავ გამოწვევად რჩება, რაც მიზნობრივი პოლიტიკისა და ინსტიტუციური მხარდაჭერის გაგრძელებას საჭიროებს.

ქალთა მენარმეობის საერთაშორისო გამოცდილება

ქალთა მენარმეობის მხარდაჭერა როგორც განვითარებულ, ისე განვითარებად ქვეყნებში ხორციელდება კომპლექსური პოლიტიკის ფარგლებში, რომელიც აერთიანებს ფინანსურ ხელმისაწვდომობას, საგანმანათლებლო და მენტორულ პროგრამებს, ბიზნესინკუბატორებსა და სამართლებრივი გარემოს გაუმჯობესებას. საერთაშორისო ორგანიზაციები, მათ შორის ევროკავშირი, მსოფლიო ბანკი და ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია, აქტიურად უწყობენ ხელს ქალ მენარმეთა წინაშე არსებული სტრუქტურული ბარიერების შემცირებას და მათი ეკონომიკური პოტენციალის სრულ რეალიზაციას.

“ინოვაციურ აზროვნებას არ აქვს გეოგრაფიული ჩარჩო და დღეს გლობალური ბიზნესი მსოფლიოს განიხილავს, როგორც ერთიან ფინანსურ, შრომით და სასაქონლო ბაზარს” [16, გვ. 42]. ამ ჰარმონიის შესანარჩუნებლად კი რეკომენდირებულია სხვადასხვა ქვეყნის საერთაშორისო გამოცდილების გამოყენება ქალთა მენარმეობის პოლიტიკის ხელშეწყობის მიმართულებით.

იტალიის მაგალითი აჩვენებს, რომ ქალთა მენარმეობა განიხილება როგორც სოციალური და ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიული მიმართულება. სახელმწიფო პოლიტიკა ორიენტირებულია ქალთა ეკონომიკური გააქტიურების ზრდაზე, განსაკუთრებით მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების სფეროებში. პროგრამა „ქალთა მენარმეობა“, მიზნად ისახავს მენარმეობრივი კულტურის გავრცელებას, გენდერული ბარიერების შემცირებას და STEM (science, technology, engineering and mathematics) მიმართულებებში ქალთა ჩართულობის ზრდას. ინიციატივა ინტეგრირებულია ეროვნული აღდგენისა და მდგრადობის გეგმაში (PNRR), რაც ხაზს უსვამს ქალთა ეკონომიკური მონაწილეობის მნიშვნელობას როგორც სტრუქტურული რეფორმის კომპონენტს.

გერმანიაში ქალთა მენარმეობის ხელშეწყობა მჭიდროდ არის დაკავშირებული მცირე და საშუალო

მენარმეობის (SME) განვითარების პოლიტიკასთან. ქალების მიერ მართულ საწარმოებს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვთ ინოვაციებში, დასაქმებასა და მწვანე და ციფრული ტრანსფორმაციის პროცესებში. ფედერალური ეკონომიკისა და კლიმატის დაცვის სამინისტროს ინიციატივით შემუშავებული სამოქმედო გეგმა „მეტი ქალი მენარმე SME-ისთვის“ ეფუძნება მრავალსექტორულ თანამშრომლობას და ითვალისწინებს ქალთა რეალურ საჭიროებებს, მათ შორის სამუშაოსა და პირადი ცხოვრების ბალანსს. გერმანიის პრაქტიკა ადასტურებს, რომ ქალთა მენარმეობის მხარდაჭერა აერთიანებს ეკონომიკური ზრდის, მდგრადი განვითარების და გენდერული თანასწორობის მიზნებს.

ხორვატიაში ქალთა მენარმეობა განიხილება როგორც ეკონომიკური ეფექტიანობისა და ინკლუზიური ზრდის მნიშვნელოვანი ფაქტორი. მიუხედავად იმისა, რომ ქალთა მენარმეობის დონე ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელზე დაბალია, ეროვნული და რეგიონული ინიციატივები ხელს უწყობენ ფინანსურ ხელმისაწვდომობას, ტრენინგებსა და მენტორინგს. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებით აღსანიშნავია Split-Dalmatia რეგიონის 2025 წლის გრანტების პროგრამა, რომელიც მიზნად ისახავს ქალი მენარმეების ფინანსური ბარიერების შემცირებას, დამწყები ბიზნესების მხარდაჭერასა და სამუშაოსა და ოჯახური ცხოვრების ბალანსის ხელშეწყობას. პროგრამა სრულ შესაბამისობაშია როგორც ხორვატიის ეროვნულ სტრატეგიებთან, ისე ევროკავშირის გენდერული თანასწორობის პოლიტიკასთან.

გლობალური გენდერული უთანასწორობის ინდექსი

გლობალური გენდერული უთანასწორობის ინდექსი (Global Gender Gap Index) წარმოადგენს საერთაშორისო მასშტაბით აღიარებულ ანალიტიკურ ინსტრუმენტს, რომელიც ყოველწლიურად აფასებს ქალებსა და მამაკაცებს შორის გენდერული თანასწორობის დონეს. ინდექსი ქვეყნებს შორის შედარებით ანალიზს ახორციელებს ოთხი ძირითადი განზომილების მიხედვით: ეკონომიკური მონაწილეობა და შესაძლებლობები, განათლების მიღწევები, ჯანმრთელობა და სიცოცხლის ხანგრძლივობა, პოლიტიკური გაძლიერება.

გლობალურ რეიტინგში საქართველო 63-ე ადგილზეა, ხოლო რეგიონში მეორე პოზიციას იკავებს. ინდექსის ქულა (0.729) მიუთითებს გარკვეულ პროგრესზე, განსაკუთრებით განათლებისა და ჯანმრთელობის სფეროებში, თუმცა ქალთა ეკონომიკური მონაწილეობა და პოლიტიკური წარმომადგენლობა კვლავ რჩება მნიშვნელოვან გამოწვევად.

ცხრილი: ქვეყნების სარეიტინგო ადგილები

ქვეყანა	სარეიტინგო ადგილი (მსოფლიო)	სარეიტინგო ადგილი (რეგიონში)	ქულა
გერმანია	9	7	0.803
საქართველო	63	2	0.729
ხორვატია	64	27	0.728
იტალია	85	35	0.704

წყარო: https://reports.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2025.pdf

**ქალთა მენარმეობის განვითარების
ხელშეწყობი ეკონომიკური პოლიტიკა
საქართველოში**

„ხედვა 2030“ წარმოადგენს საქართველოს სახელმწიფო განვითარების გრძელვადიან სტრატეგიულ დოკუმენტს, რომელიც განსაზღვრავს ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ძირითად პრიორიტეტებსა და მიზნობრივ მიმართულებებს 2030 წლამდე პერიოდში. დოკუმენტი ეფუძნება შიდა და გარე განვითარების ფაქტორების ანალიზს და განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს მენარმეობისა და საინვესტიციო საქმიანობის განვითარებას, როგორც ეკონომიკური ზრდისა და მდგრადი განვითარების მთავარ საფუძველს.

ასევე, მნიშვნელოვანი დოკუმენტია „საქართველოს მცირე და საშუალო მენარმეობის განვითარების სტრატეგია 2021–2025“, რომელიც ორიენტირებულია მცირე და საშუალო მენარმეობის როლის გაძლიერებაზე და მოიცავს ინოვაციური საქმიანობის მხარდაჭერას, ფინანსურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის გაფართოებას, ბიზნესგარემოს გაუმჯობესებასა და ადამიანური კაპიტალის განვითარებას. სტრატეგიის მე-6 პრიორიტეტია „ქალთა მენარმეობის განვითარების ხელშეწყობა“, რომელშიც გათვალისწინებულია 15 აქტივობა. სამოქმედო გეგმის შესრულების 2024 წლის ანგარიშის მიხედვით კი სრულად განხორციელდა 13 აქტივობა, ხოლო მეტწილად და ნაწილობრივ შესრულდა 1-1 აქტივობა.

ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო წარმოადგენს სახელმწიფო ინსტიტუციას, რომელიც მიზნად ისახავს ინოვაციური ეკონომიკისა და სტარტაპ ეკოსისტემის განვითარებას. სააგენტო ქალ მენარმეებს სთავაზობს ფინანსურ მხარდაჭერას გრანტების, სუბსიდირებული სესხებისა და ინვესტიციების სახით, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ტექნოლოგიურ და მაღალრისკიან

სექტორებში ქალთა ჩართულობის ზრდისთვის. პროგრამა „ანარმოე საქართველოში“ კი მიზნად ისახავს ადგილობრივი წარმოებისა და მცირე და საშუალო მენარმეობის მხარდაჭერას ფინანსური, ტექნიკური და ინფრასტრუქტურული ინსტიტუტების მეშვეობით. პროგრამის ფარგლებში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ქალთა მენარმეობის ხელშეწყობას, როგორც ინკლუზიური და სამართლიანი ეკონომიკური განვითარების მნიშვნელოვან წინაპირობას.

ასევე, გაეროს ქალთა ორგანიზაცი (UN Women) საქართველოში ახორციელებს ქალთა მენარმეობის მხარდაჭერ პროექტებს, რომლებიც მიმართულია ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების, პროფესიული უნარების განვითარების და ფინანსურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდისკენ. აღნიშნული ინიციატივები, განსაკუთრებით რეგიონებში მცხოვრები ქალებისათვის, მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ინკლუზიური ეკონომიკური ზრდისა და გენდერული თანასწორობის ხელშეწყობის პროცესში.

დასკვნა

ქალთა მენარმეობის განვითარების ხელშეწყობა საქართველოში სულ უფრო მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დღის წესრიგში. ქალთა აქტიური ჩართულობა სამენარმეო საქმიანობაში დადებითად აისახება ეკონომიკურ ზრდაზე, ხელს უწყობს მცირე და საშუალო ბიზნესის გაფართოებას და ამცირებს სოციალურ და გენდერულ უთანასწორობას. ქალთა მენარმეობა არა მხოლოდ ეკონომიკური ეფექტიანობის ზრდის წყაროა, არამედ სოციალური ინკლუზიისა და მდგრადი განვითარების მნიშვნელოვანი მექანიზმაც გვევლინება.

საერთაშორისო გამოცდილება და არსებული ეროვნული პრაქტიკა ცხადყოფს, რომ ქალთა მენარმეობის წარმატებული განვითარება საჭიროებს სისტემურ და მიზნობრივ მხარდაჭერას, მათ შორის ფინანსურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესებას, განათლებისა და პროფესიული გადამზადების ხელშეწყობას, ინსტიტუციური მექანიზმების გაძლიერებასა და ხელსაყრელი ბიზნესგარემოს შექმნას.

საქართველოში განხორციელებული სახელმწიფო პროგრამები და საერთაშორისო თანამშრომლობა ქმნის დადებით წინაპირობებს ქალთა ეკონომიკური პოტენციალის რეალიზებისთვის. შედეგად, ქალთა მენარმეობა ყალიბდება ქვეყნის მდგრადი, ინოვაციური და კონკურენტუნარიანი განვითარების ერთ-ერთ სტრატეგიულ მიმართულებად.